

Τα Ηλιοστάσια. Η παγανιστική και αποκρυφιστική χρήση τους (Πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος, Επίκ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ)

[/ Πεμπτούσία](#)

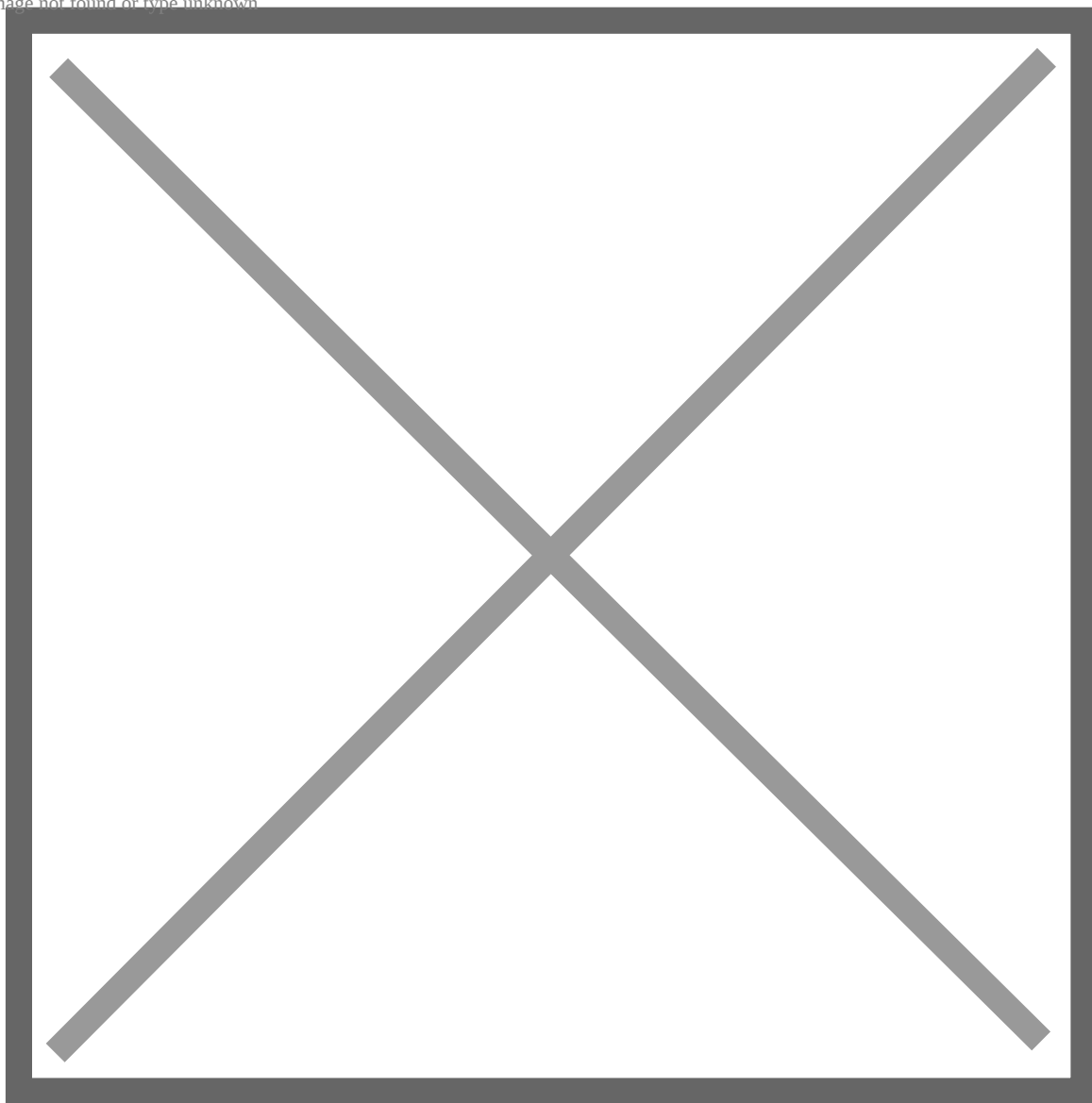

Τα ηλιοστάσια (22 Δεκεμβρίου, 21 Ιουνίου) είναι ένα φυσικό αστρονομικό φαινόμενο, που έχει σχέση με την καθημερινή αλλαγή - μετατόπιση της θέσεως του ηλίου στο ουράνιο στερέωμα, κατά τη διάρκεια του έτους. Ως αστρονομικό φαινόμενο, λένουν οι ειδικοί, το θερινό από το χειμερινό ηλιοστάσιο είναι εκ διαμέτρου αντίθετα μεταξύ τους ως προς την τροπή του ηλίου.

Οι δύο αυτές ημέρες το χρόνο στον αρχαίο παγανιστικό κόσμο ήταν συνδεδεμένες και με το φαινόμενο της Ηλιολατρίας, τη λατρεία δηλαδή του ηλίου ως θεού.

Το φυσικό αυτό φαινόμενο υιοθετήθηκε από το μεσαιωνικό και νεότερο αποκρυφιστικό χώρο και στα πλαίσια μιάς εσωτεριστικής νοηματοδότησής του, συνδέθηκε με μύθους και σύμβολα. Σε πολλές νεότερες παγανιστικές και αποκρυφιστικές κινήσεις οι συγκεκριμένες ημερομηνίες, έχουν ξεχωριστή σημασία και είναι ημέρες ειδικών λατρευτικών και τελετουργικών εκδηλώσεων.

Image not found or type unknown

Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις επιχειρήθηκε η παγανιστική και αποκρυφιστική τελετουργική νοηματοδότησή τους, να συσχετισθεί με το χριστιανικό εορτολόγιο. Επιχείρησαν κατά τρόπο απολύτως αυθαίρετο και ανιστόρητο να παρουσιάσουν και να συσχετίσουν θεμελιώδεις βασικές εορτές του χριστιανικού κόσμου ως αντιγραφή και υιοθέτηση παγανιστικών δρωμένων που αντικαταστάθηκαν με μια χριστιανική εκδοχή τους. Έτσι, ενώ στον αρχαίο παγανισμό κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο γεννιέται ένας θεός ή ημίθεος ή ήρωας με χαρακτηριστικά σωτήρα, οι χριστιανοί, κατά τους ισχυρισμούς τους,

υιοθέτησαν την παγανιστική αυτή δοξασία αντικαθιστώντας την με τη γέννηση του Χριστού.

Ο νεότερος παγανισμός, ελληνικός και ευρωπαϊκός στην ποικιλομορφία των εκδοχών του δεν παρέλειψε να συνδυάσει τα ηλιοστάσια με τα δικά του λατρευτικά δρώμενα. Μέχρι σήμερα, δυστυχώς, σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο επιβιώνουν σχετικά με τις ημέρες των ηλιοστασίων πλήθος εθίμων, συνηθειών και δοξασιών παγανιστικής προελεύσεως.

Για διάφορες αποκρυφιστικές κινήσεις και κοσμοθεωρίες, τα ηλιοστάσια δεν είναι μόνο φυσικά αστρονομικά φαινόμενα. Εμπερικλείουν και ενσωματώνουν ιδιαίτερους συμβολισμούς και εσωτεριστικού τύπου νοημαδοτήσεις και ερμηνείες. Έτσι, εξηγείται λ.χ. γιατί εορτάζονται σήμερα το χειμερινό και το θερινό ηλιοστάσιο από τον Τεκτονισμό και γιατί αποτελούν μαζί με τις Ισημερίες, εορταστικές ημέρες των Τεκτονικών Στοών.

Αντίθετη με την παγανιστική και αποκρυφιστική προσέγγιση διαφόρων φυσικών φαινομένων όπως αυτό, είναι η χριστιανική αντίληψη. Τα φυσικά φαινόμενα και οι νόμοι της φυσικής σχετίζονται με την πρόνοια, την παντοδυναμία, πανσοφία και την ελευθερία του Θεού.

Σύμφωνα με τη ορθόδοξη χριστιανική διδασκαλία, όλη η κτιστή δημιουργία, των ουρανίων σωμάτων συμπεριλαμβανομένων, αποκαλύπτει την άκτιστη δόξα του Θεού (Ψαλμ. 8, 4. 148, 3. Ιώβ 9, 7-10. Α' Κορ. 15, 41), ενισχύουν την πίστη των ανθρώπων στην ύπαρξη του Ενός άμα και Τριαδικού Θεού ως Δημιουργού και Συντηρητού της κτίσεως (Γεν. 15, 5. Δευτερ. 1, 10) και μαρτυρούν την άπειρο σοφία και παντοδυναμία Του (Ψαλμ. 146, 4. Ησ. 40, 26).

Την πραγματικότητα αυτή τη συνοψίζει άριστα μια κορυφαία πατερική προσωπικότητα, εκφράζοντας σύμπασα την εκκλησιαστική πατερική παράδοση, ο Άγιος Γρηγόριος, Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ο Παλαμάς: «Εγώ δε ου μόνον ότι έστι δημιουργός κατανοώ εκ των δημιουργημάτων, αλλά και ότι εις εστι και νοώ και αποδείκνυμι· πάντα γαρ ορώ μιάς και της αυτής βουλήσεως και σοφίας και δυνάμεως δεόμενα γενέσθαι εκ μη όντων· μία δε βούλησις άμα και σοφία και δύναμις μιάς φύσεως εστιν· εις άρα τη φύσει ο δημιουργός Θεός ημών» (Β' Προς Βαρλαάμ, 25. ΕΠΕ 1, 544).